

SORSKÉRDÉSEK

Kiáltó szó Erdély, Bánság, Kőrösvidék és Máramaros magyarságához!

*Akkor megkérdeék őtet: Te kicsoda vagy ?
Ilyés vagy-e te ? Es monda: nem vagyok.
Prótéta vagy-e te ? És felele: nem vagyok.
Mondának azért néki: Kicsoda vagy tehát,
hogy meg tudjunk azoknak felelni, akik minket elküldöttek;
mit mondva magad felől. És monda: Én kiáltó szó vagyok a pusztában!
(János evangéliuma I. 21-23)*

Két keserű esztendeje már, hogy szemünk nyugat felé néz. Láttuk, hogyan hanyatlott le ott a nap. Reménykedő, bizó, sóvárgó és fájó szemünk nézte, hogy a könnyünk csordult ki attól. Mert a nap csak haladt lefelé, hanyatlott egyre; eleinte lassan, aztán gyorsabban, végül lebukott és az égen csak a vérveres fellegek maradtak. Most már megdörzsölhetjük szemünket: Egyelőre nincsen tovább. Ez a nap lebu-kott, *ennek* vége. És arcunkról letörölhetjük a könnyeket.

Még a nyomukat is.

Valahol aláírtak valamit, valahol megalkudtak valamit, valahol elosztottak valamit; valahol egy nyi-tott ajtót becsaptak, hogy legyen, az zárva örökre.

Ahová a magunk erejével, ezer esztendő munkájával kapaszkodtunk és minden lépcsőfokot a ma-gunk izmaival és eszével vágtunk a magunk vérével öntözött irdatlan sziklába: onnan dobtak le minket. Tudjuk: miért.

Régi zászlónk összetépve, fegyverünk csorba, lelkünkön bilincs.

De tudom: talpra kell állanunk mégis. De tudom: újra kell kezdenünk az izzadságos, nehéz munkát. Tudom: vágni fogjuk kemény, vad sziklába az utat, melyen egy kemény, régi nép lép majd velünk és utánunk újra csak felfelé. Halljuk, látjuk és tudjuk immár, mert valóság: a régi Magyarország nincsen többé. Nem akkor halt meg, amikor Párisban temetését rendezték, de akkor, amikor ő maga is bejelen-tette, hogy igenis: nem vagyok már a régi.

Ez az igazság!

Hetven esztendeje, hogy apáink kimondották *azt* a szót egy akarattal és félszázada, hogy megteste-sült az ezeresztendő álom; az a Magyarország, melynek fejére Párisban mondták ki az ítéletet. Fél-száz esztendeig élt az egy Magyar föld; a nagy, ifjú, erős magyar műhely. Nem hagyott *úgy* tovább dolgoznia. Erdély, Bánság, Kőrösvidék és Máramaros magyar népe: minket kiszakítottak, kidobtak ab-ból a műhelyből, amely a mi izzadságos munkánk segedelmével épült fel egykoron.

Nem kérdezték: akarjuk-e?

Mi pedig mai napig nem akartuk elhinni, hogy ez megtörtént, hogy ez megtörténhetett.

És két esztendeje, hogy nem dolgoztunk. De vártunk. Vártuk reménykedve, hívő hittel, hogy felkel-jen számunkra a nap: *napi nyugaton*. Két esztendeig álmodtunk, és nem akartunk tudni az Életről, aki kö-rülöttünk tusakodva robogott. Nem akartunk látni és hallani, nem akartunk érezni és élni, csak hinni akartunk és bízni és álmodni és csodákat várni, amik majd felébresztenek. Mert megszoktuk a régít, szerettük, amit egykor megalkottunk.

Hittük, hogy az örök időkre a mienk úgy, ahogy azt mi magunknak alkottuk meg. Most aztán kültük minden. Két esztendő keserű várakozása, dermedt álma után megtudtuk, hogy minden, amiben hittünk, bízunk, reménykedtünk: délibáb az. Megtudtuk, hogy a nap nem ott kél fel, ahol lenyugodott.

Valljuk be: a mi hitünk nagyot csalódott.

Valljuk be: fáj a csalódás; fáj hogy el kell hajtánunk lelkünk hitét, mert hogy nem igaz hit volt az.

Kós Károly (Nagy Imre rajza)

Erdély, Bánság, Körösvidék és Máramaros kétmillió magyarja, nem én mondom neked, de a megcsonkított Magyarország mondta ki a szentenciát rólunk: nem tehetek mást, elfogadom az ítéletet, mely akaratom és hitem ellenére fejemre olvastatt, kihirdettetett és végrehajtatott: Én rólatok, akiket erőszakkal leszakítottak rólunk, lemondok.

Ez az igazság!

Aki mást mond: hazudik az; aki mást hiszen: áldodik az; aki másban reménykedik: délibábot kerget az. Le kell vonnunk a tanulságot; szembe kell néznünk a kérlelhetetlenül rideg valósággal és nem szabad ámitanunk magunkat. Dolgoznunk kell, ha élni akarunk és akarunk élni, tehát dolgozni fogunk.

De csak magunkban ezentúl, magunkért.

Napnyugat felé pedig ne nézzünk többé. Attól csak nehéz a szívünk és fáj a szemünk. Ott lebukott a nap és csak az ég vereslik még, és az égen gomolygó nehéz sorsfellegek. Attól csak a könnyünk csordul ki már. Vigyázzunk! A könny drága, és ne lássa azt senki idegen, ami nekünk fáj. De ezeresztendős göggel tartjuk tekintetünket a mi hegyeink taréja felett, mert itt kell de-regenie majd a mi hajnalunknak.

A régi Magyarország nincs többé számunkra; de Erdély, Ardeal, Siebenbürgen, Transsilvânia, vagy bármi nyelven nevezte és nevezi a világ: feltámadt és van, aminthogy volt akkor is, amikor azt hittük mi magunk, mert akartuk hinni, hogy nincs, és csak Magyarország van. Akkor is volt, de most is van és akárhogy is akarja akármilyen akarat, lesz örökön, örökké.

Egy félszázados, szépséges útra eresztették le a sorompót; hogy tilos.

Ezeresztendős, erdélyi szerszámainkkal, próbált, ősi erőnkkel új utakat kell vágnunk, de magunknak csupán. Régi szerszámokkal új fegyvereket kell kovácsolnunk, a lerakottaknál, az összetörtéknél, a kezünkkel kicsavartaknál jobbakat. Senki sem fog segíteni minket; de akkor senki ne is sajnáljon minket.

Építenünk kell! Fogunk hát építeni új, erős várakat a régi Istennek. Az Egynek, az Igazságosnak, az Erős Istennek. Aki ideküldött titkos Ázsiából egykoron minket, és akit mi idehoztunk magunkkal. Aki oltalmazott mindezekig, és akit mi is megvédelmeztünk – magunknak.

Hát eltemették a régi Magyarországot. Szép temetés volt. Sírját beültették virágokkal és fejtől himes fejfát szúrtak. Hogy akik élünk még, sirhassunk és sirjunk, és ne merjen eszünkbe jutni az élet, de örökké lássuk a dombot és a virágos dombon a himes, csillagos, buzogányos fejfát: Minket még a temetésre se hívtak meg... Belenyugszunk, mert bele kell nyugodnunk ebbe is és – hiszünk örök életünkben. Elindulunk új utunkon, de magunkkal visszük a nagy temetés emlékét és egy szilánkot egy keresztre feszített ország keresztjéből.

Két esztendeje, hogy sokan közülünk imádkozni tanultak és sokan átkozódnak is. És sokan álmodozni és sokan megtanultak sírni is, de a legtöbben a vizeket néztük, a mi vizeinket, akik harsogva sietnek hegyeinkből lefelé, ki az Alföldre. Sokan néztük a vizeket és közülünk sokan el is indultak a vizek mentén le a hegyekből, ki, arra napnyugat felé. Hogy onnan soha vissza ne jöjjenek.

De az imádkozás ideje eltelt. És el az átkozódás ideje is. Az álmodozásnak is vége és a sírásnak is. Aki pedig elindult a vizek mentén, az többé ide nem jöhet vissza, aki közülünk elmegy, az ne is kívánczokk közénk vissza valaha; annak itt helye nem lesz soha, és jussa sem lesz annak.

Fölebredtünk. Látni akarunk tisztán. Szembe akarunk nézni az Élettel, tisztában akarunk lenni helyzetünkkel. Ősmerni akarjuk magunkat. Számba kell vennünk erőnket, szerveztünk kell a munkát, tudnunk kell a célt, amit el akarunk érni.

Aki fél, aki gyáva, aki nem bízik, aki nem hisz, aki gyenge, az lépjen ki a sorból. Az menjen. Az nekünk bajt csinál, az a mi munkánkat akadályozza, az a mi lábunk elé gáncsot vet, a mi árulónk az!

Senkit se sirassunk, aki elmegy innen. Senkit se tartsunk vissza., De biztassuk azt is, aki habozik; az ingadozóknak sincsen helye itt most.

Kiáltó szó vagyok: ezt kiáltom!

Az ítéletet végrehajtatott: Erdély, Bánság, Körösvidék és Máramaros kétmillió magyarsága bekebelezett Romániába...

Nem rekriminálunk. Nem keresünk árulókat, nem keressük a megalkuvókat, a bűnösöket, avagy a bűnbakokat. Nem vigasztaljuk magunkat gyáván azzal, hogy mást hibáztatunk. De viseljük sorsunkat, ahogyan az reánk méretett. Nem keresünk jogot vagy jogtalanságot, nem igazságot vagy igazságtalanságot, nem várunk méltányosságot, sem kegyelmet. Nem is kérünk. Nem kutatjuk, hogy az a nélkülünk rólunk készült és kötött trianoni szerződés miféle kolduslamizsnát rendelt számunkra. Nincsen sok értelme ennek. A mi igazságunk: a mi erőnk.

Az lesz a mienk, amit ki tudunk küzdeni magunknak. A bátraknak kiáltok hát, a harcolni akaróknak, a kötelességtudóknak; a látni akaróknak, az előre nézőknek. Álljanak elő, ne szégyenkezzenek, ne aludjanak, ne duzzogjanak. Az Élet nem vár; az Élet rohan. Kiáltó szómmal ezt kiáltom!

A fundamentum, amire nyugodt lelkiismerettel és bizó lélekkel építhetünk: kétmillió magyar. Kétmillió magyar, ezerszázados történelmi tudatában és tanulságaival, egy egységes területen egy 13-14 milliós, nem homogén lakosságú, alig félszázada önálló életet élő, szegény ország keretében nagy súlydifferenciákat okozhat, amennyiben vele együtt működik, vagy pedig ellene dolgozik.

Velünk, Erdély magyarságával minden időben számolnia kell annak, aki szuverenitását reánk kiterjesztette. Számolnia kell Romániának is, ha azt akarja, hogy területi és népességben való gyarapodása erőgyarapodást is jelentsen nem pedig fölös terhet, súlyos költséget. Nem szabad elfelejtenie, hogy mi nem az egységes magyarságból elszakított egyszerű lélekszám vagyunk, de külön történelmi egység ezer esztendő óta, saját külön erdélyi öntudattal, önálló kultúrával, önérzettel. Tudtunk számolni mi minden helyzettel, tudtunk kormányozni és tudtunk nehéz vereségek után talpra állani. Erőnket ösmerjük, nem becsljük azt túl, de nem is kicsinyeljük: sokszor próbáltuk, mennyit bírnak.

Mi, kétmillió dolgozó, adózó, anyagi és kultúrértékeket produkáló polgár felséges erőgyarapodása vagyunk Romániának. De mi, kétmillió nem dolgozó gyűlölködő, alattomos belső ellenség: borzalmas rákfeneje vagyunk Romániának. Nyíltan és őszintén valljuk azonban: inkább vagyunk lojálisak, mint rebellisek, inkább építők, mint rombolók, inkább nyílt barátok, mint titkos ellenségek. De azzal a feltétellel, ha megadatik számunkra az új keretek között az a minimum, melyet mi nemzeti kultúránk, ősi szokásaink, faji öntudatunk, szociális érzésünk, gazdasági fejlődésünk szempontjából ezerszázados múltunk tanulságaként nélkülözhetetlennek tudunk.

Kétmillió magyarrá, mint fundamentumra akarjuk felépíteni az új keretek közt nemzeti autonómiánkat; melynek egy részét saját szabad elhatározásából ígéri nekünk a Románia szentesített törvénye: a gyulafehérvári határozat, más részét megszerzi akaratom és erőnk, másfelől, Románia józan belátása.

Amit ma a magunk számára kérünk, amiért holnap harcba szállunk, és holnapután talán már szenvedünk is, de amit hitünk szerint végre is kivívunk, azt fogják kérni, azért fognak harcolni, szenvedni és azt fogják végül kivívni magunknak szász és román erdélyi nemzettestvéreink is.

Nyíltan és bátran kiáltom ki ezt a végső célnak. Minden hátsó gondolat nélkül, őszintén. És hiszem, hogy ott lappang ez az akarás mindnyájunk lelkében, akik tisztán igyekszünk látni új helyzetünkben az új célt. Mert mi, magyarok megsemmisülhetünk, – bár ez nem valószínű, – és eltűnhetik Erdély földjéről a szász is, de élni fog akkor is Erdély, mert geográfiai egyéniség, gazdasági egyéniség történelmi szükségesség.

Nyíltan és bátran kiáltom a velünk megnagyobbodott Romániának: mi, magyar fajú, magyar hitű és magyar nyelvű polgárai Romániának nemzeti autonómiát akarunk, aminek birtokában bennünk Nagy Románia megbízható polgárságot fog nyerni. Alkudni nem fogunk. Elég erőseknek érezzük magunkat, hogy nyíltan és őszintén beszéljünk, és a kijelentett alapon szilárdan megálljunk.

Kétmillió állampolgár biztos támogatása, avagy ellenséges indulata nem lehet közömbös egy sokkal erősebb, konszolidáltabb, gazdagabb államra nézve sem, mint Románia.

Valóságokat akartam láttatni; igazságokat akartam kiáltani. Valóságokat és igazságokat, amik fájnak a gyávának, elnémitják az árulót, megrontják az ellenséget, megállítják az elnyomni akarót. Amik bátorságot adnak a csüggedőknek, világot gyújtanak a sötétben tévelygőknek, fegyvert adnak a védteleneknek. Ezt akartam kiáltani, és lehet, hogy kiáltó szó leszek a pusztában...

Mégis kiáltok! Neked, Erdély, Bánság, Körösvidék és Máramaros ezerszázados magyarsága: Ébredj kétszázados álmodból, szemedet nyisd ki; nézz széjjel, és állj az új életben tusakodni akarók közé. A rohanó idő füledbe harsogja: elég a passzivitásból. Ami eddig orvosság volt és védelem is talán, de mindenesetre *becsület* volt, méreg az ezentúl és gyávaság. Kiáltom a jelszót: építenünk kell, szerveznedjünk át a munkára. Kiáltom a célt: a magyarság nemzeti autonómiája.

De kiáltom még egyszer azt is: aki gyáva, aki rest, aki alkudni akar, az nem közénk való; mert az a mi igazi ellenségünk: a mi árulónk. Ezt kiáltom és hinni akarom, hogy nem leszek mégsem pusztában kiáltó szó csupán...

Kós Károly